

Azərbaycana tərəqqi gətirən strategiya

Ümummilli lider Heydər Əliyevin tükənməz mənəvi irsi onun çoxəsrlik tariximizin ən mükəmməl və qüdrətli şəxsiyyəti olduğunu qəti şəkildə sübuta yetişdirmişdir. Azərbaycanın müstəqilliyini təmin etməklə, suveren dövlətin əsaslarını yaratmaqla ulu öndər xalqımızın mötəbər və təminatlı gələcəyinə böyük yol açmışdır. Azərbaycan yarım əsrdən artıqdır ki, sevimli liderinin amal və ideyalarına uyğun olaraq irəli gedir, çətinlik və maneələri inamla dəf edir, tarixə yazılan böyük nailiyyətlər əldə edir.

Azərbaycanın ən yeni tarixinin bütün bir dövrü ümummilli lider Heydər Əliyevin şərafli adı və möhtəşəm fəaliyyəti ilə bilavasitə bağlıdır. Onun 35 illik rəhbərliyi dövründə respublikamız əsrlərə bərabər inkişaf yolu keçmişdir. Ulu öndər Azərbaycanı rəhbərlik etdiyi hər iki dövrdə var qüvvəsini və bacarığını respublikanın yüksəlişinə həsr etmiş, nəhəng quruculuq işlərinin təşəbbüskarı olmuşdur.

Ulu öndər Heydər Əliyev tükənməz enerjisini nəinki öz xalqının, dövlətin inkişafına, bütövlükdə, dünya xalqlarının inkişafına, bütövlükdə, dünyanı yüksəltməsinə, mehriban münasibətlərin dərin kök salmasına sərf etmişdir. Bu gün biz fəxrle deyirik ki, Azərbaycanı dövrün iqtisadi, mədəni səviyyəsinin yüksəlməsinə, mehriban münasibətlərin dərin kök salmasına sərf etmişdir. Bu gün biz fəxrle deyirik ki, Azərbaycanı dövrün iqtisadi, mədəni səviyyəsinin yüksəlməsinə, mehriban münasibətlərin dərin kök salmasına sərf etmişdir.

Xalqın tələbi ilə 1993-cü ilin yayında ölkədə hərc-mərclik və anarxiya dövründə hakimiyyətə gəlmiş Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi ilk tədbirlər iqtisadiyyatın bərpası, əmin-amanlığın yaranması, ictimai-siyasi sabitlik ilə bağlı idi. Həmin dövr iqtisadiyyatın dağılması, istehsal prosesinin dayanması və durğunluq, istehsal əlaqələrinin pozulması, siyasətdə anarxiya, Ermənistan qoşunlarının respublikamıza qarşı açıq müharibəsi, Azərbaycanın bir sıra rayonlarının bir-birinin ardınca işğalı, ordunun dağılması, hakimiyyət təbəqəsinin tam çəşqinliyi çərçivəsində olması ilə xarakterizə olunurdu. Yaranmış mənzərənin mürəkkəbliyini dərinliklərinə qədər dərk edən ulu öndər Heydər Əliyev, çətin də olsa, çıxış yollarını müəyyən etdi.

Azərbaycan xalqının tərəqqisinə və dünyada tanınmasına bütün həyatını sərf etmiş ulu öndər müstəqillikdən əvvəlki dövrdə də böyük quruculuq işləri görmüşdür. Belə ki, neft, kimya, maşınqayırma, energetika, sənaye sahələri, kənd təsərrüfatı, şəhərsalma, təhsil, elm, səhiyyə, incəsənət sahələrini inkişaf etdirən ulu öndər Azərbaycanı dünyada tanıtdırdı. Hazırda ölkəmizin müasir inkişafı həmin dayaqlara söykənir.

Tarixi təcrübə sübut edir ki, yalnız güclü siyasi lider yetişdirən xalqlar milli sərvətlərinə sahib olmaq və onları öz inkişafına yönəltmək imkanı qazanırlar. Qeyd etmək lazımdır ki, neftlə zəngin təbii sərvətlər dünyanın bir çox ölkəsində vardır. Lakin həmin sərvətdən heç də xalqın rifahına naminə lazımı səviyyədə istifadə edilmir. Məhz qüdrətli lider Heydər Əliyev həmin sərvəti xalqın rifahına yönəltdi. Onun rəhbərliyi altında hazırlanmış, sonradan isə beynəlxalq aləmdə yüksək qiymətləndirilmiş "Əsrin müqaviləsi" respublikamızın müstəqillik salınmasına qızıl həflərlə həkk olunmuş və Heydər Əliyevin neft

strategiyası adını almışdır.

"Əsrin müqaviləsi" Azərbaycanın iqtisadi müstəqilliyinin təməl daşına çevrildi, azad iqtisadi mexanizmlərin tətbiqi və respublikamızın dünya iqtisadiyyatına dinamik inteqrasiyasını təmin etdi. Prezident İlham Əliyev ulu öndərin neft strategiyasının uğurlarından söz açaraq demişdir: "Azərbaycan müstəqil dövlət kimi öz neft potensialını çox uğurla işə salıbdir. Əlbəttə ki, bütün bu görülən işlərin səbəbkarı və təşəbbüskarı xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyev olmuşdur".

"Əsrin müqaviləsi" layihəsi üzrə işlərin həyata keçirilməsində möhtərəm İlham Əliyevin də xidmətləri misilsizdir və bu gün də müstəqil dövlətin neft strategiyası onun rəhbərliyi ilə uğurla davam etdirilir. Respublikamızda imzalanmış 28 beynəlxalq neft müqaviləsi çərçivəsində görülən müştərək işlər ölkəmizə mütərəqqi texnologiyaların gətirilməsi, neft sənayesinin infrastrukturunun yenidən qurulması, neqliyyat və xidmət sahələrinin inkişafı, yüksək peşəkar milli kadrların hazırlanması və minlərlə yeni iş yerlərinin açılması üçün geniş imkanlar açmışdır.

Azərbaycanda 1993-cü ilin ikinci yarısından etibarən ümummilli liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən aparılmış məqsədyönlü daxili və xarici siyasət nəticəsində 1995-ci ildə ölkədə yaranmış ictimai-siyasi sabitlik sosial-iqtisadi problemlərin həllini, o cümlədən, əhəlinin həyat səviyyəsinin yaxşılaşması sahəsində görülən işləri ön plana çəkmişdir. Ardıcılıq olaraq reallaşdırılmış islahatlar qısa müddət ərzində bəhrəsini verməyə başlamış və iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrində ciddi irəliləyişlər əldə edilmişdir. Görülmüş məqsədyönlü və uzaq perspektivlərə hesablanmış tədbirlər nəticəsində geriləmənin qarşısını birləşiklik almışdır.

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə dövlət müstəqilliyimizin təmin edilməsi və bazar mənasibətlərinin inkişafı ilə bağlı gerçəkləşdirilmiş islahatlar Azərbaycanın iqtisadiyyatının inkişafı və dünya təsərrüfat sistemində daha sıx inteqrasiyası üçün əlverişli şərait yaratmışdır. Məhz belə bir şəraitdə milli iqtisadiyyatın formalaşması və ölkənin dünya bazarında yerinin müəyyən edilməsi, onun mövqeyinin perspektiv dövr üçün möhkəmləndirilməsi dövlətin siyasi-iqtisadi fəaliyyətinin prioritet istiqamətlərindən birinə çevrilmişdir.

Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi iqtisadi siyasətin ən mühüm istiqamətlərindən biri ölkənin ixrac potensialının artırılmasıdır. Qeyd etmək lazımdır ki, hazırda respublikanın xarici ticarət əlaqələri ilbəil genişlənərək ÜDM-də xüsusi çəkisi artmaqdadır. Bu artım əvvəlki illərdə, əsasən, idxalın həcmünün artması hesabına baş verir-

disə, son illər ixracın yüksəlməsi xarici ticarət dövrüyəsini artıraraq, müsbət saldonun əldə olunmasına imkan yaratmışdır.

Prezident İlham Əliyevin müəyyənləşdirdiyi sosial-iqtisadi inkişaf siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biri iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi, qeyri-neft sektorunun dinamik inkişafının təmin edilməsi, rəqəbatqabiliyyətinin artırılması və həmin sahəyə investisiya qoyuluşunun sürətləndirilməsidir. Respublikamızın sosial-iqtisadi inkişaf sahəsində əldə etdiyi uğurların davamlılığını təmin etmək məqsədilə "Azərbaycan 2030: "Sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər" Prezident tərəfindən təsdiq edilmişdir. Sərəncamda qeyri-neft sektorunun inkişafı, nəqliyyat, tranzit və loqistika infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi, informasiya cəmiyyətinə keçidin təmin edilməsi, insan kapitalının inkişafı və səmərəli sosial müdafiə sisteminin qurulması, ətraf mühitün mühafizəsi və s. məsələləri əhatə edir.

Dövlət başçısının rəhbərliyi ilə ölkəmizdə sosial-iqtisadi islahatların yeni mərhələsinə başlanmışdır. Bu məqsədlə "2019–2023-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafın Dövlət Proqramı" qəbul edilmişdir. Dövlət proqramında dəyənliq iqtisadi artımını təmin edilməsi, iqtisadiyyatın daha da şaxələndirilməsi, investisiyaların cəlbə, ölkə əhalisinin maddi rifahının yaxşılaşdırılması və s. məsələlər öz əksini tapmışdır.

Həyata keçirilən məqsədyönlü, düşünülmüş siyasət, dərin islahatlar nəticəsində uzun illər ərzində yaradılmış iqtisadi və hərbi potensial 2020-ci ilin Vətən müharibəsində Azərbaycan Ordusunun düşməni üzərində parlaq və qəti qələbəsini şərtləndirdi. Ali Baş Komandan İlham Əliyev Heydər Əliyevin Ata vəsiyyətini şərafəle yerinə yetirdi. Artıq Qarabağa böyük qayıdış başlayıb. Quruculuq işləri uğurla davam etdirilir. Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevə tikinti meydançalarında olurlar. Bütün bunlar xalqımızda qürur hissi yaradır.

Ulu öndərin inkişaf strategiyasını yeni çalarlarla zənginləşdirən Prezident İlham Əliyevin pragmatizmə söykənən səmərəli fəaliyyəti nəticəsində Azərbaycanın sosial-iqtisadi tərəqqisi daha intensiv xarakter almağa başlamışdır. Ölkə başçısının rəhbərliyi altında həyata keçirilən iqtisadi siyasətin fərqləndirici xüsusiyyətləri bu sahədə sürətli inkişafı xidmət edən bütün istiqamətlər üzrə fəaliyyətin paralel şəkildə həyata keçirilməsi və əlaqələndirilmiş proqramlar üzrə aparılmasıdır.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin inkişaf və tərəqqi strategiyası müstəqill Azərbaycanı iqtisadi qüdrət və yüksək rifah gətirmişdir. Xalqımız ulu öndərin müəyyən etdiyi sabitlik və milli birlik yolunda irəliləyərək yeni qələbələr qazanır və sevimli liderinin ölməz xatirəsini daim qəlbində yaşadır.

Arif ŞƏKƏRƏLİYEV,
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin professoru,
Əməkdar elm xadimi

Həmişə bizimləsən, böyük insan!

Tofiq BAKIXANOV,
"Şöhrət" və "Şərəf" ordenli
Xalq artisti, professor:

– Gələn il ulu öndər Heydər Əliyevin yüz yaşı tamam olacaq, mənim isə doxsan beş. Yəni yaş fərqi o qədər də böyük deyil. Ancaq mən ondan həmişə, çox şey öyrənmişəm. İndi kimsə deyə bilər ki, skripka ifaçısı, bəstəkar və müəllim siyasətçidən, dövlət xadimindən, prezidentdən nə öyrənə bilər ki?

Biz Heydər Əliyevdən dövlətçiliyə sədəqətin nümunəsini öyrəndik, xalqın mənafeyinin qorunmasını öyrəndik, mədəniyyət xadimləri ilə görüşdə ünsiyyət qurmağın formasını öyrəndik. Biz onun sadə adamlarla, rayon və kənd sakinləri ilə görüşlərdəki səmimiyyətinin miqyasını, ən başlıcası, təvazökar olmağın nümunəsini gördük.

Heydər Əliyevin mənim müəllimim Qara Qarayevlə görüşəndə – yeri gəlmişkən, mənim ustadıma SSRİ-nin ən ali mükafatı məhz Heydər Əliyevin dediyi fikirləri biz uzun illər müzakirə etmişdik. İş elə gətirdi ki, "Şöhrət" ordenini mənə ulu öndərin özü təqdim etdi və həmin görüşdə onun Bakixanovlar haqqında söylədiklərini heç zaman unuda bilməyəcəyəm. Elə mətbuat da uzun müddət unutmadı.

Məmnunam ki, musiqi yaradıcılığında ulu öndərin həyat və fəaliyyətinin bəzi məqamlarını əks etdirə bildim. Onun 90 illiyi münasibətilə simfonik

orkestr üçün yazdığım "Həmişə bizimləsən" əsərim ümummilli liderimizin unudulmaz xatirəsinə tükənməz məhəbbətin ifadəsidir və musiqi ictimaiyyəti tərəfindən yüksək qiymətləndirilib. Bu gün, anım günündə onun ruhu qarşısında baş əyərək, yenə də deyirəm ki, Sən həmişə bizimləsən, xalqımızın böyük oğlu!

Mən şadam ki, onun eməllərinin hamısı bu günkü Azərbaycanda böyük qədirlənlərlə yaşadıdır. Cənab Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafına göstərdiyi qayğı və diqqət Heydər Əliyev irsinin gələcək nəsillərə ötürülməsi baxımından olduqca əhəmiyyətlidir.

Fərhad BƏDƏLBƏYLİ,
Azərbaycan Dövlət Musiqi Akademiyasının rektoru,
Xalq artisti, professor:

– Ümummilli lider Heydər Əliyevlə hər görüşüm ömrümün ən unudulmaz anlarına çevrilib. İndi həzin xatirəyə çevrilmiş bu təmaslar ömrü yolu işıqlandırır. Heydər Əliyevin diqqət və qayğısını daim üzərimdə hiss etmişəm.

1968-ci il idi. Onda hələ Heydər Əliyev Dövlət Təhlükəsizliyi Komitəsinin sədri vəzifəsində çalışırdı. Mən Portuqaliyadan – Lissabon Beynəlxalq Pianoçular Müsabiqəsindən laureat olaraq qayıtmışdım. Maestro Niyazinin evində görüşümüz zaman ulu öndər məni təbrik edərək dedi ki, Azərbaycan mədəniyyətinin gələcək inkişafı sizin kimi istedadlı gənclərdən asılıdır. Bu sözlər mənə qol-qanad verməklə yanaşı, məsuliyyət hissini də birə-beş artırdı.

Ulu öndərin musiqiyə, kinoya, teatra xüsusi məhəbbəti var idi. Dəyərli əsər-

lərin yaradılması üçün mümkün olan hər şeyi edir, yaradıcı insanlara geniş üfqlər açırdı. Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə hər ayın sonuncu cümə günü Filarmoniyada maestro Niyazinin rəhbərliyi ilə simfonik konsertlər təşkil olunurdu. Moskvadan tanınmış musiqiçilər gəlir, maraqlı çıxışlar edirdilər. Bununla da partiya-sovet işçilərinin klassik musiqiyə bələdliyi artır, bədi zövqü inkişaf edirdi. Həmin dövrdə SSRİ-də belə bir nümunə yox idi.

Unudulmaz dahi şəxsiyyət beynəlxalq arenada Azərbaycanı tanıda biləcək istedadlı, gənc yaradıcı insanları daim dəstəkləyirdi. Müslüm Maqomayev, Fidan və Xuraman Qasimovlar, eləcə də mən hər zaman onun diqqətində idik. Biz dəfələrlə mükafatlandırıldıq, fəxri adlarla təltif olunduq.

1993-cü il oktyabrın 3-də ümumxalq səsverməsi nəticəsində Heydər Əliyevin yekdilliklə Prezident seçilməsi ilə yenidən üzümüze gün doğdu. Həmin əfəfədə mədəniyyət xadimlərimizin bəziləri xarici ölkələrə getmişdilər, əksəriyyəti geri qayıtdı. Mədəniyyətimiz yenidən tərəqqi yoluna çıxdı, yüksəliş dövrünə qədəm qoydu. Artıq 30 ildir ki, bədi sənətin bütün sahələri layiqincə inkişaf edir. Mədəniyyətə dövlət qayğısı ənənəsini möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev layiqincə davam etdirir. Birinci xanım Mehriban Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu bu sahədə müstəsna xidmətlər göstərir. Bütün bu uğurların təməlinde dahi şəxsiyyətin qoyduğu ənənələr dayanır.

Fidan QASIMOVA,
"İstiqlal" ordenli vokalçı,
Xalq artisti, professor:

– Ulu öndəri hər zaman böyük ehtiramla yad edirəm. Onun ədəbiyyata, incəsənətə hədsiz sevgisi ölkəmizdə bu sahələrin inkişafına güclü təkan verib. Hələ Sovetlər Birliyi dövründə böyük rəhbərin səyi ilə nə qədər yazıçı, şair, bəstəkar, rəssam ən yüksək fəxri adlara, titullara layiq görüldü!.. Qara Qarayev, Niyazi, Fikrət Əmirov, Rəsul Rza, Mirzə İbrahimov, Süleyman Rəhimov, Süleyman Rüstəm və başqaları buna misal ola bilər.

Bizlərdən bir çoxunun yaradıcılığı ulu öndərin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi illərdən parlayıb. Heydər Əliyev mədəniyyət sahəsində çalışan sənətkarlara, istər bəstəkar, istər musiqiçi, istər də yazıçı olsun, hamısına böyük dəyər verirdi. Hər kəsin yaradıcılığını diqqətlə izləyirdi. Ulu öndər bacım Xuramanla mənim səhnə uğurlarımızı diqqətdə saxlayır və qiymətləndirirdi. Bizim mədəniyyətimizi, musiqi tariximizi çox dərinləndirirdi. Onunla ünsiyyətə girmək, söhbətlərini dinləmək hər kəs üçün böyük bir məktəb idi. Qürur keçiririk ki, ulu öndərlə sıx ünsiyyətdə olmuşuq, onu yaxından görüb, ailə üzvlərini tanımışıq.

Ulu öndərimiz bizə hər zaman "qızlar" deyərdi. Xarici səfərlərə gedərkən ziyalılardan ibarət nümayəndə heyətini də özü ilə aparardı. Elə bir konsert proqramımız olmazdı ki, şəxsən gələrək bizi izləyib, alqışlamasın.

Ümummilli lider bəstəkarlardan Tofiq Quliyev, Cahangir Cahangirov, Səid Rüstəm, Rauf Hacıyev in əsərlərini çox sevərdi və hətta bizimlə birgə oxuyardı. Yadıma gəlir, 26 il əvvəl Xuraman xanım və mən onunla birlikdə şam yeməyində görüşmüşdük. Üçümüz birlikdə Niyazinin "Arzu" romansını ifa etmişdik. İfadən sonra bir az kədərlənib, kövrəlmişdi. Daha sonra öz həyatı, unudulmaz həyat yoldaşı Zərifə xanımın bərsində məhəbbətlə söhbət açmışdı.

Böyük şəxsiyyətin sayəsində milli mədəniyyətimiz dünya şöhrəti qazanıb, sənətkarlarımız xalqımızı layəqətlə təmsil ediblər. Ulu öndərin mədəniyyət sahəsindəki tarixi xidmətlərini xalqımız heç zaman unutmur. Biz mədəniyyət və incəsənət xadimləri milli mədəniyyətimizin qazandığı nailiyyətlərə görə həmişə ulu öndərin ruhuna son dərəcə minnətdarıq.